

TURIZMDA TRANSPORT XIZMATLARI

TOSHKENT

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI**

**TURIZMDA TRANSPORT
XIZMATLARI**

TOSHKENT – 2019

UO'K: 338.488.1(075.8)

KBK 65.433

T 88

T 88

Turizmda transport xizmatlari. –T.: «Fan va texnologiya», 2019, 252 bet.

ISBN 978–9943–5836–1–0

O'quv qo'llanma oliy o'quv yurtlari iqtisodiyot, turizm (faoliyat yo'nalishlari bo'yicha) va mehmonxona xo'jaligini tashkil etish va boshqarish kabi ta'lim yo'nalishlarida tahsil olayotgan talabalarga mo'ljallangan. Undan turizm bo'yicha kasb-hunar kollejlari o'qituvchilari va turizm sohasida faoliyat ko'rsatayotgan mutaxassislar foydalanishlari mumkin.

UO'K: 338.488.1(075.8)

KBK 65.433

Mualliflar:

**B.SH.SAFAROV, N.E.IBADULLAYEV, M.I.DAMINOV,
A.A.KARIMOV**

Mas'ul muharrir:

B.S.Mahkamov – iqtisod fanlari doktori.

Taqrizchilar:

I.I.Ergashov – SamDU “Iqtisodiyot nazariyasi” kafedrası mudiri,

D.Z.Norqulova – “Xalqaro turizm va turizm servisi” kafedrası mudiri.

Ushbu o'quv qo'llanma Samarqand davlat universiteti ilmiy Kengashining 2019-yil 28-fevraldagi 8-sonli qaroriga asosan chop etiladi.

ISBN 978–9943–5836–1–0

© «Fan va texnologiya» nashriyoti, 2019.

KIRISH

Mamlakatimizda iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida iqtisodiyotning muhim tarmoqlaridan biri bo'lgan yo'lovchilarni tashish xizmatining o'rnini juda katta. Ya'ni bu borada yo'lovchilarni transportda tashish xizmatlari bozorini takomillashtirish, raqobat muhitini shakllantirish eng chekka hududlarimizda ham mazkur xizmatdan foydalanish imkonini bermogda. Yo'lovchi tashish bozorida raqobat muhitini rivojlantirish uchun zarur shart-sharoitlar yaratish va takomillashtirish, mamlakatimizda transport xizmati sifatini oshirish, yo'lovchilarga qulaylik yaratish uchun qanday ishlar amalga oshirilmoqda?

Hozirgi kunda O'zbekiston avtomobil transportida tashuvlarni tartibga soluvchi to'qqizta xalqaro konvensiya va ikkita xalqaro bitimning a'zosi hisoblanadi.

Yevropa, Osiyo va MDHning 26 ta davlati bilan avtomobilda xalqaro tashuvlar sohasini tartibga soluvchi ikki tomonlama hukumatlararo bitimlar imzolangan.

Shu tufayli turizm faoliyatini ravnaq toptirish masalasi 2017-2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishlari bo'yicha Harakatlar strategiyasining iqtisodiyotni rivojlantirish va liberallashtirishning ustuvor yo'nalishlarida ham o'z aksini topgani bejiz emas. O'zbekiston zamonaviy turizm industriyasini rivojlantirish uchun barcha zaruriy manbalarga ega bo'lib, Buyuk Ipak yo'li ustida joylashgan. Vatanimiz – qulay tabiiy-iqlim sharoitlariga, boy tarixiy, madaniy merosga va ayni paytda ham ichki, ham xalqaro turizmni rivojlantirish uchun yuqori salohiyatga ega.

Transportda xizmat ko'rsatishni oshirish maqsadida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 10-yanvardagi qarori, 2018-yil 6-martdagi qaroriga muvofiq O'zbekiston avtomobil transporti agentligi qayta tashkil etilishi, 2018-2021-yillarda avtomobil transporti infratuzilmasini rivojlantirish dasturi, 2018-yil 28-noyabrdagi "O'zbekiston Respublikasining fuqaro

aviatsiyasini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" Farmoni va Qarorlari transport sohasini rivojlanishiga olib keldi.¹

Xalqaro turizmni yanada rivojlantirish, yo'lovchilarga zamona-viy talablar hamda xalqaro standartlarga muvofiq ko'rsatiluvchi xizmatlar sifatini tubdan yaxshilash, yo'lovchilarga 2018-yilning 1-yanvaridan O'zbekiston Respublikasi xalqaro aeroportlarida (qizil va yashil) yo'lak joriy etildi. Ushbu qaror bilan xizmat ko'rsatish, servis va turizm sohasini rivojlantirishning mamlakatimiz hamda hududlar bo'yicha aniq dasturlari ham tasdiqlangan. Bulardan ham ko'rinib turibdiki, ushbu sohada faoliyat yuritadigan subyektlar soni keskin o'sadi, ular ko'rsatadigan xizmatlarning sifati esa zamon talabiga mos ravishda oshadi.

Transport sohasining jadal sur'atlarda rivojlanishi, bevosita turizm sohasining barqaror o'sishiga to'g'ridan-to'g'ri ta'sir ko'rsatadi. Yo'lovchilarni, shu jumladan turistlarni tashish turli transport vositalari yordamida, chunonchi: havo, yer usti, suv transportida amalga oshiriladi. Turistlarni tashish uchun transport turlarining ommaviyligi yoki talab etilish darajasi mamlakatning jug'rofiy o'ri va iqlim sharoitlariga, iqtisodiy rivojlanish darajasiga, milliy an'alariga, odamlarning ijtimoiy holati va turmush darajasiga hamda boshqa omillarga bog'liq bo'ladi. Har bir transport turining o'z ustun jihatlari va kamchiliklari mavjud bo'lib, ular tarixiy rivojlanish, texnik, iqtisodiy va ekologik ko'rsatkichlar bilan belgilanadi, ammo transport tizimlarining barcha turlari bir asosiy maqsadni - tashish xizmatlarini ko'rsatishda sayohatchilarning ehtiyojlarini to'la qondirishni ko'zlaydi. Shundan kelib chiqib, turistlarga transport xizmatlari ko'rsatishni turistlarni va ularning yuklarini bir joydan ikkinchi joyga mumkin qadar tez va qulay sharoitlarda tashish uchun mo'ljallangan xizmatlar majmui deb ta'riflash mumkin. Respublikada turizm industriyasini rivojlantirish uchun yangi yo'llarni intensiv ravishda to'plash va o'zlashtirish hamda shu asosda butun xo'jalik mexanizmini o'zgartirishning istiqbolli dasturini shakllantirish zarur. Bu jarayon ko'proq darajada maqsadga yo'naltirilgan holda borishi uchun turli-tuman usullar, ish yuritish shakllari tahlil qilib chiqildi, chet el tajribasidan foydalanildi.

¹ www.lex.uz